

„vloed van narkotische dranken, vooral den
„wijn, waarover zich alle primitieve volkeren
„in hymnen uiten, of wel bij de overweldi-
„gende de geheele natuur met lust door-
„dringende nadering van de lente ontwaken
„die Dionysische gevoelens, in wier hoogste
„ontwikkeling de persoonlijkheid in vol-
„ledige zelfvergetelheid wordt opgelost. Zin-
„gend en dansend uit zich de mensch als
„lid eener hoogere gemeenschap: hij heeft
„het loopen en spreken verleerd en is op

„kracht. En dat verschijnsel treedt epide-
„misch op: eene geheele menschaar
„voelt zich op deze wijze omgetooverd. In
„de middeleeuwen hoopten zich onder de-
„zelfde dionysische macht steeds groeiende
„menschenscharen op en trokken zingend
„en dansend van plaats tot plaats.

„In deze Johannes en Vitus-dansers her-
„kennen wij de bacchische koren der Grie-
„ken met hunne vóórgeschiedenis in Klein-
„Azië terug tot in Babylon en de orgiastische

GRIEKSCHE MANNEN-DANS. (NAAR EENE VAASSCHILDERING MUSEUM TE WÜRZBURG).

„weg dansend de lucht in te zweven. Als
„een god voelt hij zich; hij zelf beweegt zich
„nu zoo extatisch en bovenaardsch als hij de
„goden in den droom zich zag bewegen.

„De mensch is niet meer kunstenaar, hij
„is tot kunstwerk geworden.

„Nu moet deze natuurdrang symbolisch
„worden weergegeven: eene nieuwe wereld
„van vormen wordt daartoe vereischt, niet
„alléén de symboliek van mond, gelaat,
„woord, maar de volle, alle leden rhyth-
„misch-bewegende dansgebaren.

„Hier is dus de overgave van het individu
„door het opgaan in eene andere vreemde

„Sakaën”.

De primitieve dansen zijn de weergave
der meest elementaire gevoelens: die van
liefde en strijd. Ieder dezer gevoelens heeft
hare eigene wijze van uitdrukking door ge-
baar en houding. Daar de menschelijke
instinkten, evengoed als de capaciteiten van
het menschelijke lichaam over de geheele
wereld dezelfde zijn, is het niet te verwon-
deren, dat zekere dansformules gemeengoed
van allen zijn, onverschillig of ze werden
uitgevoerd door Grieken van de 5e eeuw voor
C. of door hedendaagsche Oosterlingen. De
op oeroude Egyptische en Griekische vazen